

Ego Rodulphus diaconus card. Sanctæ Lucie in A Septa Solis.

Ego Joannes diac. card. S. Mariæ novæ.

Ego Gregorius diac. card. S. Angeli.

Ego Astaldus diac. card. S. Eustachii.

Datum Laterani per manum Baronis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xii Kal. Jun. indict. 7, Incarn. Dom. 1144, pontificatus vero D. Lucii papæ II anno 1.

XLVII.

Ad G. comitem Nivernensem. — Ut Vizeliaco restituat quod ademit.

(Anno 1144, Maii 22.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 614.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio G. comiti Nivernensi, salutem et B apostolicam benedictionem.

Ad nobilitatem tuam pertinet venerabilia loca cum ipsis personis divino famulatu mancipatis diligere et facere, et suam eis justitiam conservare. Ideoque per apostolica scripta nobilitati tuæ mandamus, atque in peccatorum tuorum remissionem injungimus, quatenus antiquam stratam, quam de Vizeliaco diceris abstulisse et alias divertisse, ad prædictum locum restituas.

Datum ix Kalendas Junii.

XLVIII.

Monasterio Cluniacensi manerium de Lecdecumba asserit.

(Anno 1144, Maii 22.)

[*Bullar. Cluniac.*, 52.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio PETRO Cluniacensi abbati, ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Quoniam sine veræ cultu religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ auctoritati religiosas diligere personas, et religiosa loca, maxime quæ B. Petri juris existunt, et ad Romanam spectant Ecclesiam specialiter, sedis apostolicæ munimine confovere, et sua jura eis illibata servare. Eapropter, dilecti filii, prædecessoris nostri felicitis memoriæ papæ Innocentii vestigiis inhærentes, vestris justis postulationibus gratum impertimus assensum atque manerium de Lecdecumba, quemadmodum ab illustri viro Stephano Anglorum rege cum consuetudinibus et libertatibus illi pertinentibus, et omnibus appenditiis suis, de proprio dominio vobis devotionis intuitu concessum est, et scripto suo firmatum, pro centum videlicet marcis argenti, quas Henricus bonæ memoriæ Anglorum rex prædecessor illius de thesauro suo annis singulis vobis concesserat, auctoritate apostolica vobis et per vos Cluniacensi monasterio confirmamus, et præsentis scripti pagina communimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hujus nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non sa-

tisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Observantibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Lucius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Theodewinus Sanctæ Rufinæ episcopus.

Ego Rainerius presbyter cardinalis tituli Sanctæ Priscæ.

Ego Imarus Tusculanus episcopus.

Ego Thomas presbyter cardinalis tit. Vestinæ.

Ego Petrus Albanensis episcopus.

Ego Gillebertus presbyter cardinalis tit. Sancti Marci.

Ego Manfredus presbyter cardinalis tit. Sanctæ Sabinæ.

Ego Rainerius presbyter cardinalis tit. Sancti Stephani in Cœlio Monte.

Ego Aribertus presbyter cardinalis tit. Sanctæ Anastasiæ.

Ego Hugo presbyter cardinalis tit. Sancti Laurentii in Lucina.

Ego Octavianus diaconus cardinalis Sancti Nicolai in Carcere.

Ego Guido in Romana Ecclesia altaris minister indignus.

Ego Rodulphus diaconus cardinalis Sanctæ in Sept Sol.

Ego Gregorius diaconus cardinalis Sancti Angeli.

Ego Astoldus diaconus cardinalis Sancti Eustachii juxta templum Agrippæ.

Ego Joannes diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ Novæ.

Datum Laterani per manum Baronis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xi Kalendas Junii, indictione vii, Incarnationis Dominicæ anno 1144, pontificatus vero domni Lucii II papæ anno primo.

XLIX.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem. — Privilegium Cluniacense.

(Anno 1144, Maii 22.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 610.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio PETRO Cluniacensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Religionis monasticæ modernis temporibus speculum, et in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacense monasterium, ab ipso suæ foundationis exordio sedi apostolicæ in jus proprium est oblatum. Proinde patres nostri sanctæ recordationis Joannes XI, item Joannes XIX, Agapitus II, Benedictus VI; item Benedictus VII, Leo VII et IX, Gregorius VI et VII, Alexander II, Stephanus, Vi-

etor III, Urbanus II, Paschalis II, Gelasius II, Calixtus II, Honorius II, Ecclesiæ Romanæ pontifices, locum ipsum singularis dilectionis ac libertatis prærogativa donarunt : et universa ei pertinentia, privilegiorum suorum sanctionibus muniverunt. Statutum est enim ut ecclesiæ omnes, cœmeteria, monachi, clerici, et laici universi infra terminos habitantes, qui sunt a rivo de Salnay, etc., sub apostolicæ tantum sedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipsius Cluniacensis loci presbyteri, aut etiam parochiani, ad cujuslibet, nisi Romani pontificis et Cluniacensis abbatis, cogantur ire synodum vel conventum. Sane pro abbatis, monachorum, seu clericorum infra prædictos terminos habitantium ordinatione, pro chrismatis confectione, pro sacri olei, ecclesiarum, altarium, et cœmeteriorum consecratione, Cluniacense monasterium quem maluerit auctititem convocet Cluniacenses monachos ubilibet habitantes, nulla omnino persona præter Romanum pontificem, et legatum qui missus ad hoc fuerit, excommunicet, aut interdicat. Sane terminos immunitatis loci vestri, qui a præfato antecessore nostro Urbano papa constituti sunt, præsentis nostri decreti pagina confirmamus. Ne videlicet ullus homo cujuscumque conditionis ac potestatis, invasionem, prædam, aut rapinam facere, sive homicidium perpetrare præsumat infra ipsorum limites terminorum. Itaque, termini sacri banni sunt hi, etc. In abbatibus cum suis abbatibus ordinationi Cluniacensis monasterii datæ sunt, videlicet S. Martialis, etc., sine Cluniacensis abbatis consilio abbas nullatenus eligatur. Ad hæc adjicimus ut in omnibus prioratibus et cellis, quæ nunc sine proprio abbate, vestro regimini subjectæ sunt, nullus futuris unquam temporibus abbatem ordinare præsumat. Sed tam prioratus, ipsi et cellæ, quam et cætera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacensis ecclesia, Arvernensis concilii, quod per supradictum Urbanum papam celebratum est, tempore investita erat, de quibus tunc nulla quæstio mota est, tam tibi, quam successoribus tuis, in pace semper et quiete servantur. Pro altariis, et ecclesiis, sive decimis vestris, nulli episcoporum facultas sit gravamen aliquod vobis, aut molestias irrogare; sed sicut eorum permissione quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita et in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundum Deum eorum subtrahere potestati vestræ religionis reverentia poterit, ad vestram ei pauperum gubernationem vobis liceat possidere, Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos quam alios monasticæ religionis viros inquietare episcopi consueverunt, illorum videlicet, quos dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a monasteriis et cellarum vestrarum clientibus excoluntur, sine omni episcoporum, et episcopaliū ministrorum contradictione, deinceps quietius habeatis, qui vestra peregrinis fratribus et pauperibus erogatis. Ecclesiæ omnes, quæ ubilibet positæ sunt, seu capellæ vestræ, et cœmeteria libera

A sint, et omnis exactionis immunia, præter consuetam episcopi paratam, et justitiam in presbyteros qui adversus sui ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, seu fratribus vestris, in ecclesiis vestris presbyteros eligere. Ita tamen, ut ab episcopis, vel ipsorum vicariis, animarum curam absque venalitate suscipiant. Quam si committere illi, quod absit! ex pravitare noluerint : tunc presbyteri ex apostolicæ sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur : Ecclesiarum vero seu altarium consecrationes, si diocæsani episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico suscipiatis episcopo. Nec cellarum vestrarum ubilibet positarum fratres, pro qualibet interdictione vel excommunicatione, Divinorum officiorum suspensionem patiantur. Sed tam monachi ipsi, quam et famuli eorum, et qui se monasticæ professioni devoverunt, clausis ecclesiarum januis, non admissis diocæsanis, divinæ servitutis officia celebrent, et sepulturæ debita peragant. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem monasterium in præsentiarum juste et canonicè possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. In Burgundia, ecclesiam, etc.

Prohibemus autem ut infra parochias ad jus Cluniacensis monasterii pertinentes, absque Cluniacensis abbatis assensu nullus ecclesiam vel capellam ædificare præsumat, salva in omnibus apostolicæ sedis auctoritate. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel abiatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ concessionis paginam sciens, etc.

Ego Lucius catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Ego Theolewinus Sanctæ Ruffinæ episcopus, subscripsi.

Ego Rainerius presbyt. card. tit. Sanctæ Priscæ, subscripsi.

Ego Thomas presbyter cardin. tit. Vestinæ, subscripsi.

Ego Gil'bertus tit. S. Mariæ, subscripsi.

Ego Maurus Tusculanus episcopus, subscripsi.

Ego Petrus Albanensis episcopus, subscripsi.

Ego Rainerius presbyt. tit. S. Stephani in Cœlio Monte, subscripsi.

Ego Manfredus presbyt. card. Sanctæ Sabinae subscripsi.

Ego Aubertus presbyt. card. tit. S. Anastasiæ, subscripsi.

Ego Hugo presbyt. card. tit. S. Laurentii in Lucina, subscripsi.

Ego Octavianus diaconus card. subscripsi.

Ego Guido in Romana Ecclesia altaris minister indignus, subscripsi.

Ego Gregorius diacon. cardin. Sancti Angeli, subscripsi.

Ego Astaldus diac. card. S. Eustachii, juxta templum Agapitæ, subscripsi.

Ego Joannes diaconus card. S. Mariæ Novæ, subscripsi.

Datum Laterani per manum Baronis, ecclesiæ subdiaconi, xi Kal. Junii, indict. vii, Incarnat. Dominicæ 1144, pontificatus vero domni Lucii papæ anno 1.

L.

Ad episcopos Galliarum. — Velat ædificari ecclesias vel capellas in parochiis ad Cluniacense monasterium pertinentibus.

(Anno 1144. Maii 22.)

[Dom BOUQUET, *Recueil*, XV, 413.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus universis episcopis per Gallias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Juxta canonicam sanctionem omnino providendum est episcopis, ut aliæ Ecclesiæ antiquiores propter novas suam justitiam aut decimam non perdant, sed semper antiquiores Ecclesias persolvantur. Ideoque, quoniam religiosorum fratrum Cluniacensium necessitatibus nos convenit providere, per apostolica vobis scripta mandamus, quatenus in parochiis ad Cluniacense monasterium pertinentibus absque consensu Cluniacensis abbatis, nullus ecclesiam vel capellam ædificari præsumat, salva in omnibus apostolicæ sedis auctoritate.

Datum. . . . xi Kalend. Junii.

LI.

Privilegium pro monasterio S. Bertini Sithiensi.

(Anno 1144, Maii 26.)

[*Collection des Cartulaires*, III, 319.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis LXONI, abbati Sancti Bertini, ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris regulariter substituendis in perpetuum.

Ab hoc nos, disponente Domino, in apostolicæ sedis servitium promotos agnoscimus, ut ejus filiiis auxilium implorantibus efficaciter subvenire, et ei obediens tueri ac protegere, prout Dominus dederit, debeamus. Unde oportet nos venerabilibus locis manum protectionis extendere, et servorum Dei quieti attentius providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, et Beati Bertini monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et præsentis scripti privilegio communimus; statuentes ut quasunque possessiones, quasunque bona idem monasterium in præsentiarum juste et canonicè possidet, aut in futurum, concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis

A vestrisque successoribus, et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In episcopatu Atrebatensi, altare de Anesin, altare de Werkin, altare de Barli; in Tornacensi episcopatu, altare de Runbeke, liberum a personatu, salvis redditibus episcopalibus; in Morinensi episcopatu, altare de Vuiserna cum eadem villa, decimam in ecclesia sancti Martini, decimam apud Longuenesse, decimam apud Sanctum Michaellem, decimam apud Tilleke. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere, aut quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva diocæsani episcopi canonica justitia, et apostolicæ sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, etc. *Usque in finem, ut supra in aliis privilegiis.*

Ego Lucius, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Data Laterani, per manum Baronis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, septimo Kal. Junii, indictione septima, Incarnationis Dominicæ anno 1144, pontificatus vero domini Lucii secundi papæ anno primo.

In circuitu circuli scribitur: OSTENDE NOBIS, DOMINE MISERICORDIAM TUAM.

LII.

Ad Alvisum episcopum Atrebatensem.

(Anno 1144, Maii 29.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc., II, 167.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ALVISO Atrebatensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem.

Lator præsentium, sicut accepimus, juvenis est et boni testimonii et in litterarum scientia eruditus, et Atrebatensi Ecclesiæ honeste deservire potest. Ideoque, quoniam cum venerabili fratre nostro Imaro Tusculano episcopo aliquandiu bene conversatus est, per presentia scripta dilectioni tuæ rogando mandamus quatenus pro beati Petri et nostra reverentia in eadem Ecclesia præbendam ei tribuas.

Datum Laterani, iv Kalend. Junii.

LIII.

Privilegium pro Farensi monasterio.

(Anno 1144, Maii 30.)

[PETIT, *Theodori Pæniti*, II, p. 676.]

LUCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiabus RISSENDI abbatissæ Farensis monasterii ejusque sororibus tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Quoties illud a nobis petitur quod religioni et honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere et petentium desideriis congruum